

hedsvæsenet, skal indbringes, medmindre der i lovgivningen måtte være foreskrevet en særlig klageadgang. Eventuelle erstatningskrav må rettes mod den ansvarlige sygehusmyndighed, normalt vedkommende amtskommune, der som ansvarlig for driften hæfter for eventuelle fejl begået af ansatte, herunder læger.

Klager over andre forhold end selve frihedsberøvelsen og de rent lægelige forhold som f.eks. personalets optræden, maden, adgang til beskæftigelse, motionsmuligheder, de bygningsmæssige og de øvrige forhold, hvorunder patienter må opholde sig på et sygehus, henhører under vedkommende amtskommune (Københavns og Frederiksberg kommuner og Sundhedsministeriet for så vidt angår Rigshospitalet), som er den ansvarlige sygehusmyndighed.

7.2. Udvalget har indgående overvejet spørgsmålet om udformningen af den fremtidige klageordning. Der henvises til betænkning nr. 1068/1986, s. 439 ff og betænkning nr. 1109/1987, s. 11 f og s. 97 ff. Udvalget har delt sig i spørgsmålet om klageordningens nærmere udformning.

Et flertal foreslår, at der oprettes *lokale patientklagenævne*, mindst ét i hver amtskommune, der i første instans skal behandle klager over alle former for tvangsansendelse – frihedsberøvelse, tvangsbehandling, tvangsfiksering, magtanvendelse og beskyttelsesfiksering – samt klager over forsøgsbehandling.

Ud over at behandle konkrete klagesager tillægges nævnet en kompetence til bl.a. gennem uanmeldte besøg på de psykiatriske afdelinger at føre tilsyn med visse forhold, der har forbindelse med de sager, som nævnet har kompetence til at behandle.

Hvert nævn skal ved behandlingen af en sag bestå af en dommer som formand og to andre medlemmer beskikket efter indhentet udtalelse fra henholdsvis Den Almindelige Danske Lægeforening og De Samvirkende Invalideorganisationer.

Det lokale nævns afgørelse vedrørende frihedsberøvelse skal efter flertallets forslag kunne indbringes for domstolene i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a. Nævnets andre afgørelser skal kunne indbringes for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

Et mindretal foreslår, at klager over afgørelse om tvangsendlæggelse og tvangstilbageholdelse indbringes direkte for domstolene i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a uden nogen forudgående administrativ klagebehandling. Klager over tvangsbehandling, tvangsfiksering, magtanvendelse og beskyttelsesfiksering skal efter mindretallets forslag indbringes for Sundhedsvæsenets Patientkla-

genævn på samme måde som alle andre patienters klager over behandlingen i sygehusvæsenet.

Justitsministeriet finder, at frihedsberøvelse er et så alvorligt indgreb, at det af retssikkerhedsmæssige grunde må foretrækkes, at sager om tvangsendlæggelse og tvangstilbageholdelse efter begæring så hurtigt som muligt indbringes direkte for en domstol. Det kan efter Justitsministeriets opfattelse ikke undgås, at en forudgående administrativ lokal behandling af en sådan sag vil medføre en forsinkelse af den retlige prøvelse, uanset hvor smidig og effektiv den administrative behandling tilrettelægges. Justitsministeriet kan derfor tiltræde mindretallets synspunkter på dette punkt.

For så vidt angår klager over tvangsbehandling, tvangsfiksering, magtanvendelse og beskyttelsesfiksering stilles der i overensstemmelse med indstillingen fra udvalgets flertal forslag om, at sådanne klager i første instans afgøres af lokale patientklagenævne. Dette synes generelt at være i overensstemmelse med den nyere tendens i lovgivningen, hvorefter administrative sager, herunder klagesager, bør behandles så lokalt som muligt. Med hensyn til klager over behandlingen på sygehuse har lovgivningsmagten ganske vist ikke fundet, at dette synspunkt har kunnet opveje de fordele, der også opstår ved en centraliseret klagebehandling som fastlagt i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v.

For så vidt angår klager over tvang inden for psykiatrien må det imidlertid tillægges særlig betydning, at klageren og patientrådgiveren har mulighed for personligt at møde for klageinstansen og gøre deres synspunkter gældende, hvilket kun vil være praktisk muligt ved en lokal klageordning. Herudover må en lokal klagesagsbehandling antages at kunne foregå hurtigere end en central behandling. Endelig må den mulighed, som en lokal ordning indebærer for, at klagenævnet i forbindelse med behandlingen af en konkret klagesag kan aflægge besøg på vedkommende psykiatriske afdeling, tillægges væsentlig betydning for kontrollen med anvendelse af tvang.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til §§ 35-39, idet det vedrørende sammensætningen af det lokale patientklagenævn bemærkes, at der stilles forslag om, at vedkommende statsamtmand skal være formand for nævnet i stedet for en dommer.

8. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser.

Det psykiatriske sygehusvæsen er henlagt til amtskommunerne m.fl., og det påhviler derfor efter Justitsministeriets opfattelse allerede i dag amtskommunerne at sikre, at de psykiatriske sygehuse er ind-